

ชื่อเรื่อง	การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับรำรำมะนา จังหวัดชัยนาท
ผู้วิจัย	ผศ.ดร.บุปผาชาติ อุปลัมภันรารากร
คณะ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ปีที่วิจัย	2553

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) กระบวนการรำ กระบวนการแสดง และกระบวนการร้องรำรำมะนาจังหวัดชัยนาท 2) องค์ประกอบการแสดงรำรำมะนาจังหวัดชัยนาท 3) แนวทางการอนุรักษ์การแสดงของจังหวัดชัยนาทให้ดำรงอยู่ตลอดไป มีพื้นที่วิจัยในจังหวัดชัยนาท เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีศึกษาเอกสารและเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ สันทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างแบบสังเกตชนิดมีส่วนร่วม แบบสันทนากลุ่ม จากกลุ่มประชากรคณะแสดงรำรำมะนาคัดเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้ปฏิบัติ กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 100 คน วิเคราะห์โดยใช้แนวคิดทฤษฎีทางวัฒนธรรมแล้วนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการรำ กระบวนการแสดง และกระบวนการร้องรำรำมะนาจังหวัดชัยนาทสืบทอดมาจากครอบครัวและเครือญาติใช้เวลาไม่น้อยกว่า 80 ปี และสืบทอดอย่างเป็นระบบจากรุ่นสู่รุ่นสามารถบรรจุเป็นหลักสูตรในโรงเรียน ใช้อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้สืบทอด นักเรียนหรือเยาวชนที่มีใจรัก สามารถเรียนการแสดงรำรำมะนาได้ ผู้ถ่ายทอดที่มีความรู้ทางการแสดงรำรำมะนาถ่ายทอดให้ด้วยความเต็มใจ องค์ประกอบการแสดงรำรำมะนาจังหวัดชัยนาท พบว่า ใช้ผู้แสดงประมาณ 5-10 คู่ เป็นนักเรียนของโรงเรียนต่าง ๆ ชมรมผู้สูงอายุที่มีใจรักการแสดงรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์การแสดงรำรำมะนา การแต่งกายเหมือนกันมีการนัดหมาย สวยงามเหมาะกับยุคสมัย แสดงได้ทุกโอกาส ดนตรีใช้กลองรำมะนา ฉิ่ง ฉาบ กรับ เพลงใช้วิธีการจดจำสืบทอดกันมา เพลงในหลักสูตรแกนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีทั้งหมด 8 เพลง โรงเรียนชุมชนวัดมาติการามไปขยายต่อ 12 เพลง ชมรมผู้สูงอายุโพนางด้าออก 14 เพลง เลือกใช้ตามความเหมาะสม ขึ้นต้นด้วยเพลงไหว้ครู จบด้วยเพลงลาจาก ทำรำใช้การรำตีทำตามเนื้อร้อง ก้าวเท้าตามจังหวะเพลงไปตามวงแสดงกิริยาเกี่ยวพาราสีระหว่างคู่ตามเนื้อร้อง แนวทางการอนุรักษ์การแสดง พบว่า ควรจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นบรรจุไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษา จัดทำข้อมูลการสืบค้นลงในเว็บไซต์ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง และจัดทำเป็นหนังสือ วิทยุทัศน์ ซีดี เผยแพร่ให้ผู้สนใจ

คำสำคัญ : การอนุรักษ์ ภูมิปัญญา รำรำมะนา